

Energietransitie vergt doorzettingskracht!

Zowel het IPCC-rapport Real Climate van 8 oktober j.l. als de uitspraak in de 'Klimaatzaak' bevestigen de urgentie van het uitvoeren van de energietransitie. Bovendien is aangetoond dat het huidige tempo en de voorliggende plannen niet voldoende zijn om de afgesproken doelen te behalen. Dat heeft ook consequenties voor de Gelderse aanpak.

Gelders Energie Akkoord

Het Gelders Energie Akkoord (GEA) is geëvalueerd. Kortweg wordt geconstateerd dat het GEA heel succesvol is in de samenwerking en kennisdeling als netwerk. Dat is een belangrijke basis voor de opgave van energietransitie. Ook wordt geconstateerd dat de organisatie van het GEA aanpassing behoeft om succesvol en voortvarend doelen te realiseren. De komende maanden maken partijen daar met elkaar afspraken over. Wij roepen op om deze organisatorische aanpassingen voortvarend te regelen zodat Gelderland in staat is om het aandeel duurzaam opgewekte energie ook voor de korte termijn substantieel te laten toenemen en de uitstoot van CO₂ te beperken.

Duurzame energie in Omgevingsvisie en RES

Het Kabinetsperspectief op de Nationale Omgevingsvisie is recent gepubliceerd. Daarin vinden we goede aanknopingspunten voor de inpassing van duurzame energie.

Wij onderschrijven het belang van een integrale gebiedsgerichte benadering van ruimtelijke opgaven. De kenmerken en identiteit van gebieden verschillen. Dat maakt dat sommige belangen in het ene gebied zwaarder wegen dan in een ander

gebied en dat de aanpak van opgaven gebiedsgericht zal verschillen. Ruimtelijke afwenteling moet worden voorkomen door vraag en aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Er ligt een belangrijke en urgente taak voor de Regionale Energiestrategieën en de GEA-tafel Ruimte om dit proces tot een gedragen en haalbaar resultaat te brengen. Grootschalige clustering op land voor de opwekking van duurzame energie (wind en waar nodig ook zon) moet maximaal worden benut, met aandacht voor landschap, water en bodem. Dit vermindert de ruimtelijke afwenteling en draagt bij aan kostenreductie. Dit onderschrijft het kabinet in de 'Kabinetsappreciatie' van het ontwerp-Klimaatpakket. De regio's moeten met een concrete invulling voor de opgave komen. Indien zomer 2019 blijkt dat dit onvoldoende lukt, zal een verdeelsystematiek worden opgelegd.

Oogstfeest 2018: inspiratie voor biodiversiteitsherstel

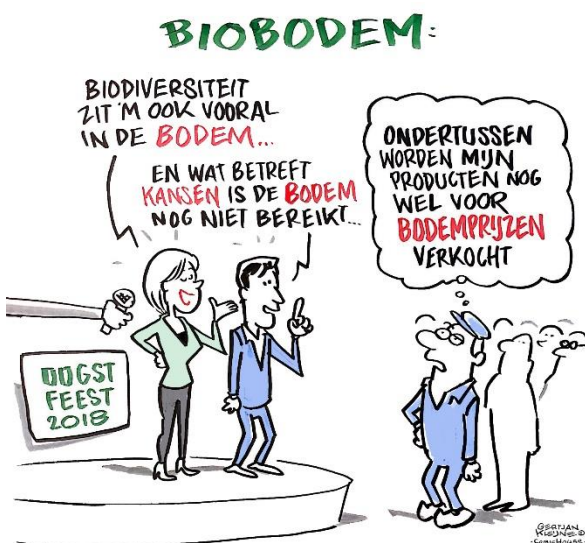
Op 4 oktober 2018 vond het jaarlijkse Oogstfeest plaats. Dit relatie-event wordt georganiseerd door Staatsbosbeheer, de Gelderse Natuur en Milieufederatie, Natuurmonumenten, Geldersch Landschap en Kasteelen, IVN en Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Dit jaar stond het Oogstfeest in het teken van biodiversiteitsherstel in Gelderland. Bezoekers van het Oogstfeest geven de Gelderse natuur gemiddeld een 7, maar er moet zeker wat gebeuren om de biodiversiteit te herstellen. En dat geldt zowel voor biodiversiteit in en rondom de stad; in de natuur en in landbouwgebieden,

zoals bleek uit de drie debatten op het podium. Enkele punten die 'geogst' zijn:

- Er is animo voor een biodiversiteitsherstelplan, specifiek voor Gelderland
- Het is belangrijk om het Gelders Natuur Netwerk (GNN) af te maken en de gebieden goed aan elkaar te verbinden.
- Er is behoefte aan meer natuur bij steden, met zones voor recreatie.
- Het is belangrijk om inwoners te betrekken, bijv. om tuinen te vergroenen.
- Er is behoefte aan een vergoeding voor boeren die werken aan biodiversiteitsherstel, wanneer dit ten koste gaat van productie.

Gedeputeerde Josan Meijers over het Oogstfeest: "Het is inspirerend en informatief om met elkaar van gedachten te wisselen over dit onderwerp. Wat ik gehoord heb, neem ik mee naar de provincie." Het Oogstfeest, waar politici, ambtenaren en organisaties elkaar ontmoeten, werd dit jaar door 125 mensen bezocht.

In het [manifest](#) dat onlangs is uitgebracht door vijf Gelderse natuurorganisaties kunt u meer lezen over bovengenoemde en andere punten die van belang zijn voor een mooi groen Gelderland. Het manifest geeft input voor de Provinciale verkiezingen.

Windpark de Groene Delta

ENGIE wil op het terrein van de voormalige kolencentrale in Nijmegen twee windturbines bouwen. De Gelderse Natuur en Milieufederatie steunt dit plan.

Sommige omwonenden maken bezwaar tegen de windturbines, omdat ze niet zouden passen in stedelijk gebied. De GNMF heeft begrip voor deze bezwaren, maar maakt de afweging vanuit een breder perspectief. Windturbines hebben door hun hoogte en de bewegende wieken een flinke landschappelijke impact en geven enige overlast voor de omgeving door geluid en slagschaduw. Windturbines zijn echter onmisbaar in de energietransitie. In locatiekeuze en ontwerp moet negatieve impact zo goed mogelijk worden voorkomen.

De locatie van Windpark de Groene Delta vinden wij door de directe nabijheid van de eindgebruikers (stedelijke omgeving), een hoofdaansluiting op het elektriciteitsnet en de plaatsing op een bedrijventerrein zeer geschikt voor energieopwekking. Wij adviseren ENGIE wel om samen met omwonenden te onderzoeken of de overlast van geluid en slagschaduw met extra maatregelen kan worden beperkt, zonder dat dit de energie-opbrengst in belangrijke mate vermindert. Deze extra maatregelen kunnen worden vastgelegd in de omgevingsvergunning. Behalve het op te richten omgevingsfonds voor Windpark de Groene Delta, adviseren wij ook om bewoners de mogelijkheid te geven om financieel te participeren in de windturbines. Dat kan bijvoorbeeld met obligatieleningen of coöperatief mede-eigendom. Mede-eigenaarschap en rendement, in de vorm van geld of stroom, kan de acceptatie van de windturbines bevorderen. Er kan een gevoel van trots ontstaan ("mijn molens"), zoals ook is gebeurd bij Windpark Nijmegen-Betuwe. Dit is heel goed voor het draagvlak voor de toekomstige opgave voor meer windturbines.

Beter kwaliteit bewaken bij verondiepen plassen

Diepe plassen komen van nature niet voor in Nederland. Ze zijn ontstaan door winning van zand, soms ook grind of klei. Zo kent Gelderland veel zandwinplassen. Deze plassen zijn met hun heldere water interessant om te recreëren, maar ze hebben ook natuurwaarden. Verondieping biedt extra kansen voor natuurontwikkeling, maar in de kwaliteitsbewaking lopen zaken mis.

Goede regels en handhaving nodig

Op dit moment zijn meerdere projecten in uitvoering die maatschappelijk tot onrust leiden omdat vreemde grond van elders wordt gebruikt en er verontreiniging wordt aangevoerd. Denk aan de Redichemse Waard waar werd gedacht grond uit de Parijse metro toe te passen, maar bleek dat deze specie niet voldoet aan de normen. In project 'Over de Maas' wordt grond uit de Antwerpse haven toegepast die voldoet aan het Besluit Bodem Kwaliteit, maar ontstond onrust doordat veel bodemvreemd materiaal en afval vrijkwam.

Vanuit de Zorgplicht en Handreiking Diepe Plassen zijn er vigerende regels, onder andere een protocol voor bodemonderzoek en monsternamen. Een melding volstaat. In de praktijk blijkt dat deze regels beter nageleefd en gecontroleerd moeten worden. Een vergunningssystematiek is mogelijk meer geschikt om de kwaliteit te bewaken.

De volgende aspecten dienen onderdeel te zijn van de kwaliteitsbewaking:

- maximum percentage bodemvreemd materiaal (nu 20%) vergaand verlagen;
- vergunningplicht voor aanvoer van grond i.p.v. melding;
- het aantal putten dat gelijktijdig wordt verondiept beperken, zodat de kans dat er grond van ver weg aangevoerd wordt kleiner is en toezicht eenvoudiger;

- uitvoeren van kwaliteitscontroles met sancties;
- vaker monitoren grondwaterkwaliteit (naast oppervlaktewater) i.v.m. bewaken uitspoeling;
- participatie van belanghebbenden